

TEMAT B

Uwarunkowania, skutki oraz koszty chaosu przestrzennego w gminie X

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz gminę (lub dzielnicę – w przypadku większych miast), najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania, w której możesz zaobserwować zjawisko chaosu przestrzennego¹.
2. Dokonaj klasyfikacji swoich obserwacji według zagadnień tematycznych (np. osadnictwo, transport, infrastruktura komunalna, użytkowanie ziemi, rolnictwo, jakość życia, rynek nieruchomości, środowisko przyrodnicze, krajobraz wizualny, budżety gmin i in.), a następnie wskaż – posługując się literaturą i własną argumentacją – uwarunkowania historyczne i współczesne, które przyczyniły się do powstania chaosu przestrzennego na wybranym przez Ciebie obszarze.
3. Wybierz jedno lub dwa zagadnienia tematyczne oraz opisz konsekwencje i koszty chaosu przestrzennego dla środowiska przyrodniczego, mieszkańców i jakości życia, warunków prowadzenia działalności gospodarczej, samorządów (przede wszystkim lokalnych, tzn. miast i gmin) itd. Podaj konkretne przykłady i zaproponuj wskaźniki, które mogą dobrze ilustrować twoje argumenty.
4. Dla wybranego przez Ciebie zagadnienia (lub zagadnień) wykonaj przykładową kalkulację kosztów chaosu przestrzennego. Spróbuj przedstawić negatywne skutki, które można wyrazić w konkretnych jednostkach, np. pieniądzu (np. ile kosztuje nadmiernie i niepotrzebnie rozbudowana infrastruktura), czasie (np. straty na dojazdy do pracy), powierzchni (np. nieefektywnie zagospodarowane tereny, zniszczona przyroda).
5. Opisz możliwe rozwiązania, które byłyby pomocne w ograniczaniu chaosu przestrzennego na wybranym przez Ciebie obszarze. Nie wahaj się prezentować własny punkt widzenia, jednak staraj się go uzasadnić.
6. Sporządź odpowiednią dokumentację (np. mapy, zdjęcia lotnicze, obrazy satelitarne, fotografie, tabele, schematy, opisy, dostępne dane statystyczne itp.).
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranego obszaru i obserwowanych cech chaosu przestrzennego.

¹ *Chaos przestrzenny to stan, w którym zagospodarowanie przestrzenne na danym obszarze jest wadliwe. W miastach jest to przede wszystkim nieuporządkowanie zabudowy i dróg oraz zła organizacja miejsc pracy, zamieszkania i usług, która powoduje m.in. nadmierne zagęszczenie ruchu ulicznego i straty czasowe na dojazdy. W gminach podmiejskich jest to często degradacja środowiska, defragmentacja krajobrazu i rozpraszanie zabudowy, powodujące nadmierne straty z powodu wyższych kosztów jednostkowych (potrzeba więcej dróg, kanalizacji itd.). W gminach turystyczno-rekreacyjnych jest to np. zbyt intensywne zagospodarowanie turystyczne. W gminach typowo rolniczych jest to m.in. nieefektywny rozkład pól. Zwykle obszary charakteryzujące się bezładem przestrzennym są też nieestetyczne. Na takich obszarach jakość życia jest niska, a koszty funkcjonowania infrastruktury i usług publicznych nadmiernie wysokie.*

Na podstawie: Kowalewski A., Markowski T., Śleszyński P. (red.), 2018, Studia nad chaosem przestrzennym, Studia KPZK PAN, 182, t. 1-3, Warszawa, 841 s. (dostępne pod adresem: www.kpzk.pan.pl, zakładka „Chaos przestrzenny”).

Kryteria oceny pracy

A. Trafność i uzasadnienie wyboru gminy na potrzeby analizy oraz sformułowania tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B. Wartość merytoryczna opisu chaosu przestrzennego na wybranym obszarze	15 pkt
C. Poprawność merytoryczna kalkulacji kosztów chaosu przestrzennego na wybranym obszarze	15 pkt
D. Wartość proponowanych rozwiązań, które mogą przyczynić się do ograniczenia chaosu przestrzennego na wybranym obszarze	15 pkt
E. Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt